

Aanpak najaar 2018

'Amstelveen: rookvrije gemeente'

Aanpak najaar 2018 van 'Amstelveen: rookvrije gemeente'

Aanleiding

Wij streven naar een rookvrij Amstelveen. Dat is niet voor niets. Meer mensen in Nederland sterven aan de gevolgen van roken dan van drank- en drugsgebruik, misdaad en verkeer bij elkaar. 20.000 mensen sterven jaarlijks in Nederland door roken en enkele duizenden door meerroken. De helft van de mensen die begint met roken overlijdt aan de gevolgen. Ook in Amstelveen.

Wij staan stil bij deze cijfers en beseffen dat de helft van de rokende Amstelveeners kan komen te overlijden aan de gevolgen van roken. Honderden Amstelveense jongeren en meer dan 10.000 Amstelveense volwassenen roken. De maatschappelijke kosten als gevolg van roken, denk aan uitval en gezondheidszorg maar ook aan afval in openbare ruimten, zijn enorm. Als we ernstige en veel voorkomende ziektes zoals hart- en vaatziekten en kanker willen terugdringen, vraagt dat een stevige aanpak om het aantal rokers terug te dringen.

Het coalitie akkoord 2018-2022 'Een zekere en stabiele toekomst voor Amstelveen' beschrijft de ambitie om van Amstelveen een rookvrije gemeente te maken. Dat kan de gemeente Amstelveen niet alleen. Wij zijn enthousiast, en voelen ons gesteund, door de betrokkenheid en initiatieven van Amstelveeners en Amstelveense organisaties. Daarvan hebben wij in de afgelopen periode voorbeelden gezien, bijv. bij sportverenigingen en zorgprofessionals. Dit actieprogramma beschrijft hoe wij deze collegeperiode een vliegende start willen maken, opdat wij als Amstelveen in de voorhoede (blijven) opereren bij het streven naar gezondheidswinst door het ontmoedigen van roken.

Rol van de gemeente

De afgelopen jaren was reductie van het gebruik van genotmiddelen, en daarmee roken, speerpunt van landelijk beleid en van ons lokaal gezondheidsbeleid 'Samen Gezond Leven'. Voorzichtig kun je zeggen dat dat effect had. In overeenstemming met landelijke trends zien we in Amstelveen een structurele afname van roken onder jongeren. Het percentage volwassenen dat rookt is de afgelopen jaren echter gelijk gebleven.

Roken maakt onderdeel uit van de leefstijl (van rokers). De eigen leefstijl is in beginsel een individuele vrijheid van mensen al is algemeen geaccepteerd dat de overheid (en anderen) deze proberen te beïnvloeden om welzijn te vergroten en maatschappelijke kosten te beperken. Steeds meer wordt van de overheid verwacht dat zij niet alleen vrijblijvend gezond gedrag stimuleert maar ook directe schade beperkt: dus naast voorlichting over de gevolgen van roken ook roken onaantrekkelijk en onmogelijk maken en voorkomen dat niet-rokers meerroken. De gemeente Amstelveen wil niet de individuele verantwoordelijkheid t.a.v. leefstijl overnemen maar wel stevig inzetten op beperking van maatschappelijke kosten; dat is – denk aan de opvatting 'een goede jeugd gaat een leven lang mee' – onze drijfveer.

De gemeente is bij uitstek in de positie om multidisciplinair bij te dragen aan een rookvrije gemeente en een rookvrije generatie: als regievoerder in het sociale domein, als spin in het web van zorg, onderwijs en ontplooiing, met veel directe contacten met bewoners en instellingen, als inrichter en beheerder van, en als handhaver in, openbare en publieke ruimten.

Algemeen bekend is dat sommige groepen, in het bijzonder mensen met een lagere sociaal economische status, een ongezondere leefstijl hebben dan andere. De gemeente is vaak in contact met deze groep en bij onze aanpak op langere termijn verdient deze groep een maatwerk-benadering. Wij gaan zo'n doelgroep-benadering in de komende periode nader uitwerken. Wat openbare en publieke ruimten betreft, denken wij op voorhand aan plaatsen waar kinderen verblijven (schoolpleinen, attracties) en aan plaatsen waar mensen vanwege de fysieke aard van de plek snel last ervaren (bijv. haltes van het openbaar vervoer, overkappingen). Wij zullen een inventarisatie gaan maken om met ingrepen in de openbare ruimte en/of in publieke ruimten maximale winst te behalen.

T.a.v. het afdwingen van ander gedrag – bijv. met verboden – gelden wel diverse wettelijke beperkingen. Vandaar dat wij nu kiezen voor drang in plaats van dwang. We volgen – en zo mogelijk beïnvloeden – de ontwikkelingen die mogelijkheden vergroten om nog steviger rookvrijheid te bewerkstelligen. Daar waar organisaties zeggenschap hebben over ruimte, zien wij kansen roken te

ontmoedigen. Wij hebben oog voor de wijze waarop andere gemeenten zoals Groningen proberen met regelgeving en handhaving roken in de openbare ruimten te ontmoedigen. Wij zullen niet nalaten kansrijke interventies in Amstelveen te introduceren. Als financier hebben wij soms directe invloed: wij gaan organisaties die opdrachten of subsidie van de gemeente ontvangen vragen om zich bij onze rookvrij-ambitie aan te sluiten en, waar nodig en mogelijk, zullen wij inspanningen op dit vlak afdwingen (bijv. in subsidieregelgeving). Denk bijvoorbeeld aan het Sportbedrijf, dat naar rookvrije sportgelegenheden streeft en dat met de buurtsportcoaches ook gericht verenigingen en vrijwilligersorganisaties kan ondersteunen om invulling te geven aan onze ambitie.

Uitdaging voor de gemeente en andere betrokkenen is om met de daadkracht die wij voor ogen hebben de belangrijkste groep, rokers zelf, niet uit het oog te verliezen. Wij willen hen zoveel mogelijk betrekken bij onze aanpak én vinden belangrijk dat deze groep in de gelegenheid is mee te denken over de aanpak. Binnen onze eigen, gemeentelijke organisatie zullen wij met de personeelsvertegenwoordiging en rokers zelf invulling van het rookvrij-beleid bespreken, en waar nodig of gevraagd rokers ondersteunen

Speerpunten

Wij kiezen op dit moment de volgende vier speerpunten:

- Minder jongeren starten met roken;
- Rokers stoppen met roken;
- Roken in publieke en/of openbare ruimte vermindert/verdwijnt;
- De gemeentelijke organisatie geeft het goede voorbeeld.

Deze speerpunten hangen met elkaar samen en versterken elkaar. De aanpak is gericht op kennis en inzicht in de gevolgen van eigen gedrag maar ook op de leefomgeving. Minder roken in de openbare ruimte betekent dat minderen en stoppen vanzelfsprekender wordt en jeugd minder met roken geconfronteerd wordt. En als de gemeente voorop loopt, kan onze organisatie voorbeeld zijn voor andere bedrijven en instellingen.

Collegebreed en met de hele gemeente

Roken is zo ingebed en algemeen aanwezig dat het college zich collegebreed wil inzetten om rookvrije gemeente te worden.

Onze aanpak vraagt inzet van gemeente, inwoners, bedrijven en andere organisaties. 'Samen op weg naar een rookvrije generatie' is de boodschap die we gezamenlijk in heel Amstelveen willen uitdragen. Vandaar dat wij in 2018 iedereen willen vragen mee te denken over de wijze waarop wij een rookvrije generatie (in Amstelveen) kunnen bevorderen, ook rokers.

Wat gaan we in 2018 doen?

De komende maanden concentreren wij ons op zichtbare, verbindende en aanjagende activiteiten gericht op bovengenoemde speerpunten:

- a. Speelboerderij Elsenhove rookvrij maken (oktober 2018; speerpunt 1 en 3)
- b. Raadhuis en omgeving rookvrij maken (oktober 2018; speerpunt 3 en 4)
- c. Bewustwording onder gemeentelijke medewerkers over stoppen met roken en met rokende medewerkers in gesprek gaan over ondersteuning bij stoppen en het komen tot ene rookvrije gemeente (v.a. oktober 2018; speerpunt 2 en 4)
- d. Waarderen van maatschappelijke initiatieven die zich richten op het thema rookvrij (bijv. bij verenigingen, gezondheidscentra, etc.) (oktober 2018 e.v.; speerpunt 2)
- e. Opzetten van een project gericht op voorlichting gericht aan jonge rokers door jonge rokers (start van de uitwerking van de opzet in oktober 2018; speerpunt 1)
- f. Oproep aan bewoners (via media) resp. instellingen (via collegebrieven) om ideeën in te dienen en/of acties te ondernemen die in deze collegeperiode bijdragen aan een rookvrije gemeente (uitvraag in oktober 2018, indiening tot 1 januari 2019; alle speerpunten).

Naast deze concrete maatregelen in de komende periode werken wij langs de vier speerpunten plannen uit voor de verdere collegeperiode. Deze plannen presenteren wij in het begin van 2019. Wij zien op veel meer terreinen kansen en willen zoveel mogelijk belanghebbenden en betrokkenen

inzetten om ons doel 'een rookvrije gemeente worden' te bereiken. In de uitwerking van toekomstige maatregelen zullen wij goede ideeën en plannen vanuit bewoners en instellingen een plek geven. In 2018 kunnen wij de beoogde activiteiten binnen de bestaande begroting uitvoeren. In het uit te werken plan voor de komende jaren zullen wij nader ingaan op de financiering in 2019 e.v. in relatie tot de programmabegroting en het college uitvoeringsplan.